רבי יהודה בר אלעאי – פנים מאירות למרות העוני — התאנים והתרדים

דף עבודה מלא • תנאים חלק ב • כיתות ב׳–ד׳

שם: _____ כיתה: _____

תקציר מדויק

הדמות המרכזית היא התנא הקדוש רבי יהודה בר אלעאי. סמל לעניות מופלגת מחד, ולשמחה עצומה ואהבת תורה מאידך.. האתגר: עוני נורא. לרבי יהודה ולאשתו יש רק בגד אחד (גלימה אחת) לשניהם. בביתם אין אוכל מלבד עלי תרדים (ירק פשוט) ולפעמים מעט תאנים, ללא מלח או תבלינים. הגוף אמור להיות חלש, שבור ועצוב. רגע השיא: רבי יהודה עונה בגאון ובקדושה. הוא מפריך את כל האשמות, ומגלה את סוד הקסם: התורה הקדושה היא זו שמאירה את פניו. השמחה בחלקו היא האוכל האמיתי שלו. המסר: בחירה בטוב, תורה ומידות טובות

דיוק במקור: דף העבודה מבוסס על גרעין הסיפור והמקורות המובאים בקובץ. תיאורי אווירה ודיאלוגים שבעיבוד אינם משמשים כאן כשאלות ידע.

1. שאלות על הסיפור הזה

א. בסיפור „פנים מאירות למרות העוני — התאנים והתרדים", מי פעל ומול איזה קושי?

ב. כיצד התחיל המצב: עוני נורא. לרבי יהודה ולאשתו יש רק בגד אחד (גלימה אחת) לשניהם. בביתם אין אוכל מלבד עלי תרדים (ירק…?

ג. מה הוביל אל הרגע: סְעוּדַת הַמְּלָכִים שֶׁל הַצַּדִּיק?

ד. כיצד הסתיים המהלך ב־אֵשׁ הַתּוֹרָה מְנַצַּחַת?

ה. הביאו פרט מן הסיפור המוכיח את המסר „בחירה בטוב, תורה ומידות טובות".

2. מילים ורצף אירועים

מילים מתוך כותרת הסיפור והמסר

המילה	פירושה בתוך הסיפור	האירוע שבו היא מתאימה
פנים		
מאירות		
למרות		

סדרו את אירועי „פנים מאירות למרות העוני — התאנים והתרדים”

סימון	האירוע	מספר בסדר
□	עוני נורא. לרבי יהודה ולאשתו יש רק בגד אחד (גלימה אחת) לשניהם. בביתם אין אוכל מלבד עלי תרדים (ירק…	_____
□	פְּתִיחָה: בַּיִת קָטָן, קֹר גָּדוֹל	_____
□	סְעוּדַת הַמְּלָכִים שֶׁל הַצַּדִּיק	_____
□	הַהִתְקַלּוּת בַּשּׁוּק	_____
□	אֵשׁ הַתּוֹרָה מְנַצַּחַת	_____

נכון או לא נכון — תקנו את המשפטים השגויים

האתגר המרכזי היה: עוני נורא. לרבי יהודה ולאשתו יש רק בגד אחד (גלימה אחת) לשניהם. בביתם אין אוכל מלבד עלי תרדים (ירק פשוט) ולפעמים מעט תאנים, ללא מלח או תבלינים. הגוף אמור להיות חלש, שבור ועצוב..	□ נכון □ לא נכון
נקודת השיא הייתה: רבי יהודה עונה בגאון ובקדושה. הוא מפריך את כל האשמות, ומגלה את סוד הקסם: התורה הקדושה היא זו שמאירה את פניו. השמחה בחלקו היא האוכל האמיתי שלו..	□ נכון □ לא נכון
התנא הקדוש רבי יהודה בר אלעאי. סמל לעניות מופלגת מחד, ולשמחה עצומה ואהבת תורה מאידך. התעלם מן האתגר, ולכן הסיפור הסתיים בלי כל שינוי.	□ נכון □ לא נכון

תיקון המשפט השגוי:

3. סיבה ותוצאה

מה קרה?	מדוע?	מה השתנה?
עוני נורא. לרבי יהודה ולאשתו יש רק בגד אחד (גלימה אחת) לשניהם. בביתם אין אוכל מלבד עלי תרדים (ירק…		
סְעוּדַת הַמְּלָכִים שֶׁל הַצַּדִּיק		
אֵשׁ הַתּוֹרָה מְנַצַּחַת		

מה היה עלול לקרות אילו הדמות לא הייתה פועלת?

איזו בחירה הייתה משמעותית במיוחד?

---

4. הבנה אישית

מה מגלה המעשה על הדמות?

הסבירו את המסר לילד צעיר יותר.

מה שייך לגרעין המקור ומה נראה כתוספת המחשה?

---

5. קומיקס – ארבעה רגעים

ציירו את עיקרי הסיפור וכתבו משפט מתחת לכל ציור.

1. עוני נורא. לרבי יהודה ולאשתו יש רק בגד אחד (גלימה אחת) לשניהם. בביתם אין אוכל מלבד עלי תרדים (ירק…

2. פְּתִיחָה: בַּיִת קָטָן, קֹר גָּדוֹל

3. סְעוּדַת הַמְּלָכִים שֶׁל הַצַּדִּיק

4. הַהִתְקַלוּת בַּשּׁוּק

כותרת חדשה

מדוע בחרתי בה?

6. כתיבה יצירתית בעקבות „פנים מאירות למרות העוני — התאנים והתרדים”

☐ יומן של התנא הקדוש רבי יהודה בר אלעאי. סמל לעניות מופלגת מחד, ולשמחה עצומה ואהבת תורה מאידך. ברגע „רבי יהודה עונה בגאון ובקדושה. הוא מפריך את כל האשמות, ומגלה את סוד הקסם: התורה הקדושה היא זו שמאירה את פניו. השמחה בחלקו היא האוכל האמיתי שלו.”.

☐ מכתב אל התנא הקדוש רבי יהודה בר אלעאי. סמל לעניות מופלגת מחד, ולשמחה עצומה ואהבת תורה מאידך.: כיצד המעשה לימד אותי „בחירה בטוב, תורה ומידות טובות”?

☐ ראיון: מדוע לא ויתרת כאשר „עוני נורא. לרבי יהודה ולאשתו יש רק בגד אחד (גלימה אחת) לשניהם. בביתם אין אוכל מלבד עלי תרדים (ירק פשוט) ולפעמים מעט תאנים, ללא מלח או תבלינים. הגוף אמור להיות חלש, שבור ועצוב.”?

☐ ספרו את „סְעוּדַת הַמְּלָכִים שֶׁל הַצַּדִּיק” מנקודת מבט של מי שראה את המעשה.

המחזה של שלושה רגעים מדויקים

הסצנה	פעולות הדמויות	משפט מרכזי
עוני נורא. לרבי יהודה ולאשתו יש רק בגד אחד (גלימה אחת) לשניהם. בביתם אין אוכל מלבד עלי תרדים (ירק…		
סְעוּדַת הַמְּלָכִים שֶׁל הַצַּדִּיק		
אֵשׁ הַתּוֹרָה מְנַצַּחַת		

אפשר להוסיף רגשות ודיאלוגים, אך אין להציג אותם כאילו נאמרו במקור.

7. פתרון בעיות מתוך „פנים מאירות למרות העוני — התאנים והתרדים״

א. אילו עמדתם לצד התנא הקדוש רבי יהודה בר אלעאי. סמל לעניות מופלגת מחד, ולשמחה עצומה ואהבת תורה מאידך. בזמן „פְּתִיחָה: בַּיִת קָטָן, קֹר גָּדוֹל״, איזו עצה הייתם נותנים ומדוע?

ב. חבר טוען שבמצב „עוני נורא. לרבי יהודה ולאשתו יש רק בגד אחד (גלימה אחת) לשניהם. בביתם אין אוכל מלבד עלי תרדים (ירק פשוט) ולפעמים מעט תאנים, ללא מלח או תבלינים. הגוף אמור להיות חלש, שבור ועצוב.״ עדיף לא לעשות דבר. השיבו לו בעזרת מה שקרה בסיפור.

ג. תארו מצב מחיי ילדים שבו אפשר ליישם דווקא את המסר „בחירה בטוב, תורה ומידות טובות״.

המשימה השבועית שלי בעקבות הסיפור

מעשה שמבטא את המסר	מתי?	בוצע
		☐

איזה רגע בסיפור עזר לי לבחור במעשה הזה?

8. ארבע רמות למידה — „פנים מאירות למרות העוני — התאנים והתרדים”

זכירה: מה קרה בין „עוני נורא. לרבי יהודה ולאשתו יש רק בגד אחד (גלימה אחת) לשניהם. בביתם אין אוכל מלבד עלי תרדים (ירק…” לבין „סְעוּדַת הַמְּלָכִים שֶׁל הַצַּדִּיק”?

הבנה: מדוע היה הרגע „רבי יהודה עונה בגאון ובקדושה. הוא מפריך את כל האשמות, ומגלה את סוד הקסם: התורה הקדושה היא זו שמאירה את פניו. השמחה בחלקו היא האוכל האמיתי שלו.” נקודת השיא?

יישום: כיצד ניישם את „בחירה בטוב, תורה ומידות טובות” בבית או בכיתה?

יצירה: כתבו סיסמה המזכירה את התנא הקדוש רבי יהודה בר אלעאי. סמל לעניות מופלגת מחד, ולשמחה עצומה ואהבת תורה מאידך. ואת המסר.

9. אהבת השם מתוך הסיפור

הסיפור מלמד: בחירה בטוב, תורה ומידות טובות. המעשה של התנא הקדוש רבי יהודה בר אלעאי. סמל לעניות מופלגת מחד, ולשמחה עצומה ואהבת תורה מאידך. מראה כיצד ערך תורני נעשה לבחירה ממשית ברגע של קושי.

איזה מעשה מסוים של התנא הקדוש רבי יהודה בר אלעאי. סמל לעניות מופלגת מחד, ולשמחה עצומה ואהבת תורה מאידך. יכול לעורר בי רצון להתקרב להשם?

איזו החלטה קטנה, הקשורה ל־„אֵשׁ הַתּוֹרָה מְנַצַּחַת”, אקבל בלי נדר?

בעקבות „פנים מאירות למרות העוני — התאנים והתרדים” אני רוצה לעבוד על _____ באמצעות _____.

מחוון למורה – 100 נקודות

תחום	נקודות	הערה
ידיעת הסיפור והדיוק	25	
סיבה ותוצאה	25	
הסבר אישי	20	
יצירתיות ובהירות	15	
יישום ואהבת השם	15	